

Рада з питань внутрішньо переміщених осіб при Первомайській районній військовій адміністрації

ПРОТОКОЛ № 1

засідання Ради з питань внутрішньо переміщених осіб
при Первомайській районній державній адміністрації

04 листопада 2024

м. Первомайськ

ПРИСУТНІ: члени Ради – 10 осіб

БОЙЧЕНКО І.О., ВОЛОШИНА О.А., ДІДАН Н.В., КАЛАЙДА С.В., ЛОШАК С.О., НЕДАШКІВСЬКА Н.В., СТЕЦЬ В.М., СТОЛЗЕНКО Д.О., СУЛИМА Т.М., ШЕПЕТКО Б.М.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обговорення рішення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових, немайнових прав внутрішньо переміщених осіб та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України від 23.10.2024 «Про проєкт Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (нова редакція).

2. Обговорення рішення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових, немайнових прав внутрішньо переміщених осіб та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України від 30.11.2024 «Про концепцію законодавчого врегулювання забезпечення впливу внутрішньо переміщених осіб та прийняття рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях через Ради з питань внутрішньо переміщених осіб та Асоціації внутрішньо переміщених осіб»

3. Обговорення рішення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових, немайнових прав внутрішньо переміщених осіб та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України від 23 жовтня 2024 року «Про невідкладні заходи щодо посилення захисту прав внутрішньо переміщених осіб».

Відкрила засідання голова Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Первомайській районній державній адміністрації Світлана КАЛАЙДА. Вона ознайомила присутніх з порядком денним засідання Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Первомайській районній державній адміністрації, вказала на необхідність розгляду і обговорення рішень, надісланих тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових, немайнових прав внутрішньо переміщених осіб та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

1. По першому питанню порядку денного

СЛУХАЛИ:

начальника управління соціального захисту населення Первомайської райвійськкадрової адміністрації Волошину О.А., яка ознайомила присутніх із рішенням тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових, немайнових прав внутрішньо переміщених осіб та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України від 29.10.24 «Про проєкт Закону України станом на 20.10.2024 року «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (нова редакція) та інших законодавчих актів України», яке направлено до

райвійськадміністрації резолюцією начальника обласної військової адміністрації від 29.10.2024 №6758/05-22/2-24.

Було зачитано Аналітичний звіт щодо реалізації положень Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» у новій редакції.

Згідно звіту, цей закон є основоположним нормативно-правовим документом, що встановлює гарантії дотримання прав, свобод і законних інтересів ВПО. Закон складається з 20 статей, включно з прикінцевими та перехідними положеннями, до яких неодноразово вносилися зміни. Закон прийнято з метою забезпечення дотримання основних прав та гарантій щодо ВПО, він має відповідати міжнародним документам. До Закону 22 рази вносилися зміни.

Забезпечення прав і свобод щодо ВПО безпосередньо пов'язано з правовим регулюванням щодо тимчасово окупованих територій. Закон визначає окремі права та гарантії ВПО, проте не враховує особливостей на різних етапах переміщення. Закон потребує визначення необхідності оцінки потреб ВПО. Реалізація прав ВПО, та передбачених пільг і гарантій, потребує розуміння потреб ВПО. Наразі держава володіє лише даними, які збираються при первинному взятті особи на облік як ВПО. Стратегія державної політики щодо ВПО передбачає завдання із запровадження механізму збору даних та оцінки потреб ВПО з метою їх подальшого задоволення з урахуванням критеріїв уразливості. Реалізація такого заходу була передбачена в 2023 році, проте не була забезпечена. Обговорювалось запровадження можливості надати право ВПО самостійно формувати свої потреби у персональному кабінеті в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб.

На засіданні були зачитані окремі положення Закону, зокрема ст. 6 «Облік внутрішньо переміщених осіб», ст.10 «Зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи», особливості реалізації внутрішньо переміщеними особами окремих прав і свобод людини і громадянина. Керівні принципи спрямовані на забезпечення потреб ВПО, визначення їх прав та гарантій, які необхідні для захисту від примусового переміщення, надання захисту та допомоги під час переміщення, а також під час повернення чи переселення та реінтеграції. Тобто йдеться про всі етапи переміщення.

Напрацювання та подання змін до Закону визначено завданням Операційного плану заходів з реалізації у 2023–2025 роках Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року.

В обговоренні приймали участь усі члени Ради.

1. ВИРІШИЛИ:

1. Взяти до відома Аналітичний звіт щодо реалізації положень Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».
2. Схвалити проект Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» у новій редакції.

2. По другому питанню порядку денного

СЛУХАЛИ:

начальника управління соціального захисту населення Первомайської райвійськадміністрації Волошину О.А., яка ознайомила присутніх із листом тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових, немайнових прав внутрішньо переміщених осіб та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України від 28.10.24 №04-82/6-2424/236458 щодо вжиття заходів реагування на рішення тимчасової спеціальної комісії «Про Концепцію законодавчого врегулювання забезпечення впливу внутрішньо переміщених осіб та прийняття рішень на національному, регіональному та місцевого рівнях через Ради з питань внутрішньо переміщених осіб та Асоціації внутрішньо переміщених осіб». Було зачитано зазначену Концепцію, де зазначено, що Ради з питань ВПО є інституціями, які показали свою дієвість через роботу на місцевому рівні. Їх діяльність важливо розвивати надалі, враховуючи кращі практики демократичного врядування та підходи спрямовані на євроінтеграцію. Надані Радами з питань ВПО пропозиції і рекомендації мають бути в обов'язковому порядку розглянуті органами державної влади і місцевого самоврядування, яким вони надані.

Прийнято до відома, що передбачається можливість утворення Асоціацій ВПО в усіх регіонах України, формування яких пропонується на 2 рівнях: обласному та національному. Прийнято до відома інформацію про можливу структуру асоціацій, склад, повноваження Асоціацій, та той факт, що Асоціація як окрема організаційно-правова форма, що потребує змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань». Досвід діяльності Рад з питань ВПО як консультативно-дорадчих органів потребує узагальнення та поширення для забезпечення прав і свобод ВПО.

2. ВИРШИЛИ:

1. Схвалити Концепцію законодавчого врегулювання забезпечення впливу внутрішньо переміщених осіб на прийняття рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях через Ради з питань внутрішньо переміщених осіб та Асоціації внутрішньо переміщених осіб.

3. По третьому питанню порядку денного СЛУХАЛИ:

начальника управління соціального захисту населення Первомайської райвійськкадрової адміністрації Волошину О.А., яка ознайомила присутніх із рішенням тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових, немайнових прав внутрішньо переміщених осіб та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України від 23 жовтня 2024 року «Про невідкладні заходи щодо посилення захисту прав внутрішньо переміщених осіб», яке направлено до райвійськкадрової адміністрації резолюцією начальника обласної військової адміністрації від 01.11.2024 № 6891/05-23/2-24. Розглянуто аналітичні звіти:

- «Доступ до соціальних послуг населення, яке постраждало внаслідок збройної агресії Російської Федерації»;

- «Зайнятість внутрішньо переміщених осіб».

В обговоренні приймали участь усі члени Ради. Зокрема, розглянуто, як впровадження воєнного стану в Україні вплинуло на спрощення та оптимізацію надання соціальних послуг. зазначено, що війна загострює проблеми існуючої системи надання соціальних послуг через *обмежений людський капітал, відсутність єдиного підходу до організації структури системи надання соціальних послуг, ускладнений доступ до соціальних послуг в сільській місцевості*. В окремих громадах соціальні послуги надалі фінансуються за залишковим принципом, а подекуди на надання соціальних послуг із місцевих бюджетів не виділяється фінансування через обмежені ресурси громади⁴³. Економічно депресивні громади не спроможні сформувати доходну частину місцевого бюджету, достатню для належного фінансування соціальних послуг, проте саме в таких громадах ризики виникнення складних життєвих обставин може бути вищим.

Це спричинено змінами профілю отримувачів соціальних послуг як через процеси внутрішнього переміщення, так і виникнення потреб у нових послугах.

Проблема зумовлюється й відсутністю державних стандартів на окремі соціальні послуги, що ускладнює розрахунок їх вартості і закладення в відповідний бюджет.

Як наслідок цих проблем, частина громад має труднощі з можливістю забезпечення навіть базових соціальних потреб або їх надання є обмеженим (в першу чергу для комплексних послуг).

Постраждале внаслідок збройної агресії РФ проти України населення потребує додаткової уваги. Незважаючи на те, що серед категорій, які мають найвищий ризик потрапляння в складні життєві обставини, спрямованих дій на їх виявлення, особливості звернення, оцінка потреб та надання необхідного виду послуг є недостатньо.

Стратегією державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 року № 312-р передбачено забезпечення надання соціальних послуг ВПО з урахуванням їх індивідуальних потреб, запровадження соціальної послуги «сприяння адаптації ВПО» для осіб у складних життєвих обставинах та затвердження відповідного стандарту надання, а також створення

умов для отримання психологічної допомоги ВПО, зокрема дітей. Виконання передбаченого потребує подальшого докладання зусиль, оскільки заходи в попередній період були виконаними лише частково. Потенційне число отримувачів соціальних послуг є набагато ширшим. Спричинене це переважно недосконалістю системи виявлення осіб, які потребують соціальних послуг, частими є випадки невиявлення осіб (сімей), які були евакуйованими до громади.

ВПО можна визначити окремою групою отримувачів соціальних послуг. Як зазначалось раніше, Порядком організації надання соціальних послуг⁴⁸ ВПО віднесено до вразливих категорій осіб, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини.

Пунктом 17 Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 року № 33249, передбачено, що по закінченні виплати допомоги у разі виникнення складних життєвих обставин, зумовлених відсутністю місця проживання та неможливістю повернення до покинутого місця проживання, уповноважена особа/отримувач можуть звернутися до виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або надавача соціальних послуг для отримання соціальних послуг.

Згідно з Класифікатором соціальних послуг, затвердженим наказом Міністерства соціальної політики України, для ВПО передбачено надання однієї соціальної послуги – послуга «соціальна інтеграція та реінтеграція». Проте ВПО мають право на отримання й інших соціальних послуг. ВПО найчастіше надаються соціальні послуги «інформування» та «консультування», тоді як комплексна послуга «соціальної інтеграції та реінтеграції» не надається. Спроможність надання психологічної допомоги постраждалому населенню не відповідає наявній потребі: відсутність достатньої кількості фахівців відповідного спрямування, суттєве навантаження, що збільшує тривалість очікування, неконкурентна оплата праці тощо. Нагальним визначено виявлення осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії РФ проти України, які можуть потребувати надання соціальних послуг, можливо навіть через проведення виїздів, зокрема у місця тимчасового проживання ВПО.

3. ВИРІШИЛИ:

1. Схвалити рішення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових, немайнових прав внутрішньо переміщених осіб та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України «Про невідкладні заходи щодо посилення захисту прав внутрішньо переміщених осіб», взяти до врахування в роботі.

2. Сприяти комунікації з установами – надавачами соціальних послуг, зокрема у проведенні комплексної оцінки потреб отримувачів соціальної послуги - внутрішньо переміщених осіб, підвищувати інформаційно-комунікаційні навички з особами, які постраждали внаслідок збройної агресії, враховуючи особливості окремих зі станів, наприклад, стрес унаслідок евакуації, а також протидію вигоранню.

3. Проводити інформаційно-просвітницькі кампанії щодо можливості отримання соціальних послуг серед постраждалого внаслідок збройної агресії РФ населення, зокрема і ВПО, інформувати про наявні вакансії в громаді, доступ до послуг дистанційно, враховуючи вимоги доступності та поширюючи матеріали у різних форматах.

4. Сприяти подальшій підтримці (фінансовій, інформаційній, методологічній тощо) діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування щодо сприяння зайнятості ВПО шляхом координації з ними своїх активностей.

Голова Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Первомайській районній державній адміністрації

Світлана КАЛАЙДА